

Strasbūrā, 3.10.2017.
COM(2017) 573 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Lielo infrastruktūras projektu iepirkuma aspektu brīvrātīga priekšvērtēšana — palīgs
ieguldītājiem**

1. IEVADS

Eiropas Savienības augstākā līmeņa prioritāte ir darbvietas, izaugsme un konkurētspēja, un tas nozīmē, ka jāveicina investīcijas vietējā, reģionālajā, valsts un Eiropas līmenī. Šis paziņojums ir sagatavots ar mērķi palīdzēt publiskām iestādēm iespējami efektīvāk vadīt lielus iepirkuma projektus, arī ES nefinansētus, lai optimalizētu nodokļu maksātājiem sniegtos rezultātus, izveidotu kvalitatīvu infrastruktūru un maksimalizētu darbvietu skaitu un izaugsmi. Šim mērķim Komisija izmantos trīs pīlāru mehānismu, kas publiskā sektora iestādēm nodrošinās atbalstu ES publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanā.

Kad pašreizējā Eiropas Komisijas kolēģija sāka darbu 2014. gada novembrī, tā nāca klajā ar Eiropas Investīciju plānu, tādējādi izvirzot investīcijas priekšplānā. Minētais plāns ietver Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF), kura mērķis ir līdz 2018. gada vidum mobilizēt EUR 315 miljardus, privāto investīciju piesaistīšanai lieliem projektiem izmantojot valsts garantijas. Plāna panākumi ir atkarīgi no tā, vai izdosies likvidēt šķēršļus, kas kavē investīcijas, panākt lielāku regulējuma prognozējamību un investīciju projektiem sniegt tehnisko palīdzību.

Ņemot vērā, ka plāns jau ir devis panākumus rezultātu sasniegšanā, Eiropas Komisija 2016. gadā nolēma plānu pagarināt, palielināt tā potenciālu un to nostiprināt, vienotajā tirgū pastiprinot tehnisko palīdzību un atceļot šķēršļus investīcijām¹. Priekšlikums par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF 2.0)² palīdzēs ievērojami uzlabot ES ekonomikas stāvokli. ESIF mērķis ir ne vien līdz 2020. gada beigām palielināt kopējo mobilizēto investīciju apjomu līdz vismaz EUR 500 miljardiem, bet arī uzlabot ģeogrāfisko tvērumu un vairojot plāna izmantošanu mazāk attīstītos un pārejas posmā esošos reģionos. Tas ir izšķirīgi darbvietu radīšanai, izaugsmei un konkurētspējai Eiropā.

Tajā pašā laikā Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI) atbalsta ES savienojamību transporta, enerģētikas un telesakaru nozarē, un no šā instrumenta tiek finansēti Eiropas transporta tīkla projekti. Investīciju apjoms no šā instrumenta kopš 2014. gada sasniedzis EUR 25 miljardus, un rezultātā kopējās investīcijas infrastruktūrā Eiropas Savienībā pieauga līdz aptuveni EUR 50 miljardiem.

Privāto investīciju piesaiste ir svarīga, tāpat kā svarīgi ir iespējami efektīvi un produktīvi izmantot publisko iepirkumu. Publiskais iepirkums veido aptuveni 14 % no ES IKP, un publiskās iestādes ik gadu tajā iztērē vairāk nekā EUR 2 triljonus Eiropas nodokļu maksātāju naudas. Tomēr publiskā iepirkuma potenciāls stimulēt darbvietu radīšanu un izaugsmi vēl nav izmantots pilnībā.

Iepirkuma procedūras nodrošina projekta attīstītājiem iespēju salīdzināt dažādus piedāvājumus un izvēlēties pašu piemērotāko, tādējādi saņemot vislabāko, ko par ieguldīto naudu var saņemt. Tās arī iedrošina uzņēmumus iesniegt piedāvājumus, jo darbuzņēmēja izvēle tiks izdarīta, pamatojoties uz vienlīdzīgu attieksmi un vienādiem noteikumiem. Tomēr iepirkumi bieži tiek īstenoti bez vajadzīgajām prasmēm, tehniskajām zināšanām vai pilnas izpratnes par procedūru³.

¹ COM(2016) 581.

² COM(2016) 597; 2016/0276 (COD).

³ Paziņojums "Vienotā tirgus pilnīgošana — plašākas iespējas cilvēkiem un uzņēmējdarbībai", 3.2. punkts, COM (2015) 550.

Daudzi liela mēroga infrastruktūras projekti netiek īstenoti pēc plāna. Visai bieži budžets netiek ievērots un tiek pārsniegts. Plānošana un īstenošana nereti prasa krietni ilgāku laiku nekā sākotnēji paredzēts⁴.

Tam ir vairāki iemesli: neskaidrība par finansējuma apmēriem un avotiem, nepilnīgs vai paviršs vajadzību novērtējums un mainīgie ekonomiskie un politiskie apstākļi. Sava nozīme ir arī publiskā iepirkuma procedūru sarežģītībai un ilgumam, kā arī kļūdām procedūru īstenošanā un dažu dalībvalstu publiskā iepirkuma sistēmu nepilnībām⁵.

Lielie pārrobežu projekti, kas novērš infrastruktūras pārrāvumus starp dalībvalstīm, saskaras ar papildu grūtībām valstu atšķirīgā regulējuma dēļ. Lai gan lielākā daļa publiskā iepirkuma noteikumu ir saskaņota ES līmenī, publiskā iepirkuma direktīvas pieļauj elastību valsts līmenī.

Šai situācijai ir jāmainās. Šajā paziņojumā ir piedāvāti daži svarīgi elementi, kas palīdzētu īstenot šīs izmaiņas. Kā norādīts Paziņojumā par vienotā tirgus stratēģiju⁶ un paziņojumā “Eiropa atkal investē”⁷, Komisija ievieš trīsdaļīgu mehānismu lieliem infrastruktūras projektiem, lai publiskajām iestādēm nodrošinātu skaidrību un vadlīnijas un palīdzētu tām dalīties labā praksē un to ieviest savā darbā. Tas palīdzēs uzlabot valsts izdevumu lietderību, kas ir svarīgi pilna investīciju potenciāla atraisīšanai Eiropā.

Šī iniciatīva ir viens no pīlāriem Komisijas stratēģijā, kuras mērķis ir uzlabot publiskā iepirkuma lietderību un padarīt to stratēģiskāku, tādējādi veicinot konkurenci, darbvietu radīšanu un izaugsmi.

Priekšvērtēšanas mehānisms ir viens no iepirkuma paketes elementiem; minētā pakete ietver paziņojumu par publiskā iepirkuma stratēģiju “Kā Eiropas interesēs panākt labāku iepirkuma darbību Eiropā” un Komisijas ieteikumu par publiskā iepirkuma profesionalizāciju “Publiskā iepirkuma profesionalizācijas iestāžu struktūra”. Līdztekus ir uzsākta apspriešana par inovāciju iepirkuma vadlīniju projektu, kas ir izstrādāts, lai atbalstītu jaunu un ilgtspējīgāku risinājumu ieviešanu sabiedrības labā.

Ja iepirkumus neplāno rūpīgi, tiek apdraudēti publiskie ieguldījumi

Kādai lielai pilsētai bija steidzami vajadzīga jauna sabiedriskā ēka. Uzbūvēt vajadzīgo ēku pieteicās privāts attīstītājs. Publiskās iestādes un attīstītājs ēkas īres līgumu noslēdza pirms būvdarbu uzsākšanas. Īres līgumā, kas tika noslēgts bez izsludināta iepirkuma, bija ietvertas publiskās iestādes sīki izstrādātās prasības attiecībā uz ēku.

Pamatojoties uz kāda pilsoņa sūdzību, Komisija secināja, ka par projektu bijis jāizsludina iepirkums, jo tas ietilpst ES publiskā iepirkuma noteikumu tvērumā. Pilsētas iestādēm nācās lauzt īres līgumu, pretējā gadījumā tiktu piemērotas ES soda sankcijas. Savukārt privātais attīstītājs tām pieprasīja atlīdzināt zaudējumus par īres līguma laušanu.

Izmantojot ierosināto mehānismu, iestādes būtu varējušas izvairīties no juridiskajiem sarežģījumiem un īstenot saimnieciski pārdomātu projektu.

⁴ Saskaņā ar Benta Flivbjerga [Bent Flyvbjerg] pētījumu “What You Should Know About Megaprojects, and Why: An Overview”, 2014, ik 9 no 10 lielajiem projektiem pārsniedz vai nu budžetu, vai atvēlēto izpildes laiku.

⁵ Dažu valstu nepilnības ir izceltas 2017. gada Eiropas pusgadā: valstu ziņojumi (https://ec.europa.eu/info/publications/2017-european-semester-country-reports_en).

⁶ COM(2015) 550.

⁷ COM(2016) 359.

2. BRĪVPRĀTĪGS PRIEKŠVĒRTĒŠANAS MEHĀNISMS

Valsts iestādēm un līgumslēdzējām iestādēm/ līgumslēdzējiem ir iespēja brīvprātīgi izmantot mehānismu jautājumu uzdošanai^{8,9} Komisijai un saņemt novērtējumu¹⁰ par projekta¹¹ saderību ar ES regulējumu pirms nopietnu soļu speršanas, kā iepirkuma izsludināšana par projekta galvenajiem būvdarbiem, starptautisku līgumu slēgšana vai lēmums izmantot sarunu procedūru bez iepriekšējas publicēšanas.

Valsts iestādes un līgumslēdzējas iestādes /līgumslēdzēji, kas nodarbojas ar liela mēroga, it īpaši pārrobežu projektiem, var izmantot šo mehānismu, ja uzskata to par vajadzīgu vai noderīgu. Tas palīdzēs mazināt kavējumu un pārmērīgu izmaksu risku, ko izraisa publiskā iepirkuma procesa grūtības.

Mehānisms palīdzēs izstrādāt labu praksi saistībā ar 2014. gadā pieņemto pārskatīto un modernizēto Eiropas publiskā iepirkuma regulējumu¹². Tas var būt īpaši svarīgi koncesijām, kurām pilnībā harmonizētu ES režīmu piemēro pirmo reizi.

Mehānisms ir paredzēts visu veidu infrastruktūras projektiem, it īpaši transporta un enerģētikas, IKT un sabiedrisko ēku būvniecības nozarē¹³. Tas parasti ir pieejams, ja iepirkums pārsniedz noteiktu sliekšni¹⁴. Turklāt dalībvalsts var lūgt Komisiju izmantot mehānismu mazāka apjoma infrastruktūras projektiem, ja tā uzskata šo projektu par īpaši svarīgu valstij un/vai Eiropas Savienībai kopumā¹⁵, piemēram, kopīgu interešu projektiem (KIP) Eiropas tīklu jomā.

Šis mehānisms paredzēts, lai analizētu jautājumus, kas radušies saistībā ar Eiropas publiskā iepirkuma satvaru. Tas papildinās, nevis aizstās pašreizējos valstu iepriekšējas pārbaudes vai atbalsta mehānismus. Dalībvalstu iestādes ir atbildīgas par publiskā iepirkuma valsts dimensiju, un katram projektam ir jāievēro valsts likumi, tostarp attiecīgā gadījumā Savienības likumi. Lēmuma pieņemšana konflikta gadījumā ir dalībvalstu tiesu vai pārskatīšanas struktūru kompetencē.

⁸ Lūgums pēc palīdzības var nākt tikai no projektā iesaistītajām iestādēm. Iestādēm ir jāsniedz precīza informācija par projektu, un tikai iestādes var skaidrot jautājumus, kuri tām rūp. Atkarībā no katra projekta specifikas un no iesaistītās dalībvalsts šīs iestādes var būt no atbildīgās nozares ministrijas (valsts vai reģionālajā līmenī), kurā projekts tiek izstrādāts, līdz valsts iepirkuma iestādēm vai līgumslēdzējām iestādēm/līgumslēdzējiem.

⁹ Jautājums un paziņojumi var būt jebkurā ES oficiālajā valodā.

¹⁰ Novērtējumā paustais Komisijas dienestu viedoklis nav juridiski saistošs nedz mehānisma lietotājiem, nedz Komisijai un neskar Eiropas Savienības Tiesas veiktu attiecīgo normu interpretāciju.

¹¹ Projekts nozīmē visus būvdarbus, piegādes un pakalpojumus, kas nepieciešami liela infrastruktūras objekta būvniecībai un ekspluatācijai, un iepirkumu var veikt viena vai vairākas līgumslēdzējas iestādes. Piemēram, tas var ietvert lineāru transporta infrastruktūras objektu, kā automaģistrāles pievedceļi, ar kuriem paredzēts savienot divus mezglus, vai attiekties uz vienu energoinfrastruktūras projektu, kā elektrostacijas būvniecība, ieskaitot pieslēgumus valsts tīklam.

¹² 2014. gada reformā ietilpst Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu, Direktīva 2014/25/ES par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK, un Direktīva 2014/23/ES par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu. Transponēšanas termiņš bija 2016. gada 16. aprīlis.

¹³ Šajā mehānismā nav iekļauti lieli pamatlīgumi, kas aptver vairākus mazus projektus.

¹⁴ Ierosinātie sliekšņi ir definēti, pamatojoties uz laikposmā no 2010. līdz 2015. gadam *Tender Electronic Daily* publicēto infrastruktūras projektu analīzi. Sliekšņu nolūks ir mehānismu koncentrēt uz vissvarīgākajiem investīciju projektiem Eiropas Savienībā un tās interesēs.

¹⁵ Pēc pieprasījuma saņemšanas Komisijas dienesti izvērtēs tā pieņemamību un informēs dalībvalsti par pieņemšanas nosacījumiem.

Pirms mehānisma izveidošanas Komisija plaši apspriedās ar valstu iestādēm, publiskā iepirkuma ekspertiem, uzņēmējdarbības organizācijām, attīstītājiem un citām ieinteresētajām personām par mehānisma noderību un dažādajiem parametriem. Ieinteresētās personas kopumā atbalstīja ierosināto mehānismu un apliecināja savu gatavību izmantot dažādos rīkus. Daudzi respondenti ierosināja paplašināt mehānisma darbības jomu un pazemināt sliekšņus. Atklātās sabiedriskās apspriešanās rezultātu kopsavilkums ir publicēts¹⁶.

Palīdzība, kas sniegta ar mehānisma starpniecību, papildinās pašreizējos atbalsta mehānismus, kā Eiropas Investīciju konsultāciju centrs, Kopēja palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos (*JASPERS*) un Eiropas publiskās un privātās partnerības ekspertīzes centrs (*EPEC*). Šie mehānismi attiecas tikai uz projektiem, kas saņem finansiālo atbalstu no Eiropas Komisijas vai Eiropas Investīciju bankas vai tiek īstenoti nozarēs, kuras var pretendēt uz šādu atbalstu, un tie neaptver publiskā iepirkuma jautājumus un procesus pilnībā. Piemēram, *JASPERS* galvenais uzdevums ir sniegt palīdzību līdz brīdim, kad projektu iesniedz novērtēšanai pirms ES finansējuma saņemšanas. *EPEC* palīdz publiskajām iestādēm tikai tad, kad tās plāno īstenot projektus, izmantojot publiskā un privātā sektora partnerību, ar uzsvaru uz finansējumu un finansēšanu. Tas nepalīdz izvēlēties vispiemērotāko iepirkuma modeli un nenodrošina ekspertīzi projektiem, ko īsteno citādi. Brīvprātīgais priekšvērtēšanas mehānisms sniegs konkrētu, attiecīgajam projektam paredzētu atbalstu saistībā ar visiem publiskā iepirkuma jautājumiem, kas rodas projekta īstenošanas gaitā. Tas piedāvā visaptverošu palīdzību, kas papildina dalībvalstīm pieejamo līdzekļu klāstu.

Izmantojot dažādu rīku kombināciju, kuriem katram ir savas konkrētās funkcijas, dalībvalstu iestādes un attīstītāji gūs ievērojamu labumu no pašlaik pieejamām zināšanām lielu infrastruktūras projektu jomā.

Projekti, kurus finansē no ESIF vai citiem ES instrumentiem, kā Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments, varēs mehānismu izmantot papildus atbalstam no Eiropas Investīciju konsultāciju centra. Daudzi ir infrastruktūras projekti, piemēram, tādi atjaunojamās enerģijas projekti kā vējparki, un transporta tīklu modernizācijas projekti. ESIF tikuši izmantoti arī sociālās infrastruktūras uzlabošanai. Publiskā iepirkuma jautājumu veiksmīga atrisināšana var būt izšķirīga šo projektu panākumiem.

Saistībā ar Investīciju plānu Eiropai Komisija paziņoja¹⁷, ka izveidos vienotu investīcijas politikas komandu, kurā būtu apvienoti visu atbildīgo Komisijas departamentu pārstāvji un kura spētu ātri un efektīvi novērtēt lielus infrastruktūras projektus. Pirmie komandas izveides soļi jau ir sperti. Priekšvērtēšanas mehānisms sniegs ieguldījumu šajā sistēmā, integrēsies tajā un atbalstīs šo komandu, tiklīdz tā sāks darbību. Visbeidzot, pašlaik norisinās novērtēšana¹⁸ un sabiedriskā apspriešana¹⁹ ar mērķi noteikt, kādi papildu pasākumi varētu būt noderīgi, lai projektu attīstītājiem palīdzētu īstenot pārrobežu projektus un citus *TEN-T* projektus.

¹⁶ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=9021.

¹⁷ COM(2016) 359; COM(2016) 581; COM(2016) 764.

¹⁸ http://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-3272163_en.

¹⁹ https://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/consultations/2017-ten-t-implementation_en.

3. BRĪVPRĀTĪGA PRIEKŠVĒRTĒŠANAS MEHĀNISMA STRUKTŪRA

Mehānismam būs trīs elementi:

- i. **palīdzības dienests,**
- ii. **paziņošanas mehānisms un**
- iii. **informācijas apmaiņas mehānisms.**

Šos elementus katrā projektā var izmantot citu no cita neatkarīgi.

3.1. Palīdzības dienests

Valstu iestāžu un līgumslēdzēju iestāžu/ līgumslēdzēju rīcībā būs palīdzības dienests, kas dos norādījumus, atbildēs uz jautājumiem un skaidros konkrētus publiskā iepirkuma jautājumus agrīnā publiskā iepirkuma lēmumu sagatavošanas posmā. Palīdzības dienests būs pieejams projektiem, kuru kopējā aplēstā vērtība ir vismaz EUR 250 miljoni²⁰.

Tam var būt liela nozīme pārrobežu projektos, kur ir svarīgi izprast dažādu potenciālo risinājumu sekas.

Valstu iestādes var sazināties ar palīdzības dienestu par konkrētiem jautājumiem, ar kuriem tās saskaras projekta iepirkumu plāna izstrādē. Jautājumi varētu attiekties, piemēram, uz šādiem aspektiem:

- piemērojamais ES tiesiskais regulējums, kas reglamentē projektu: klasiskā iepirkuma direktīva vai komunālo pakalpojumu direktīva, koncesiju direktīva utt.;
- nosacījumi, ar kādiem pieļaujams direktīvas neattiecināt;
- izmantojamās iepirkuma procedūras un to īpatnības;
- atlases un piešķiršanas kritēriji;
- zaļo, sociālo un inovatīvo apsvērumu iekļaušana;
- kā īstenot kopīgu iepirkumu atbilstoši Direktīvas 2014/24/ES 39. pantam.

Ja būs vajadzīgs, palīdzības dienests turpinās konsultēt visā projekta ciklā, piemēram, par jautājumiem, kas saistīti ar līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu vai iespēju grozīt noslēgtos līgumus. Tomēr paša iepirkumu plāna vai dažu tā aspektu detalizēta novērtēšana būs jāveic, izmantojot paziņošanas mehānismu. Tiks piemēroti paziņošanas mehānisma nosacījumi.

Visi jautājumi būs jāiesniedz, izmantojot tam īpaši paredzētu elektronisko sistēmu: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/pp-large-projects/>. Visa informācijas apmaiņa, arī turpmākie jautājumi un Komisijas atbildes, notiks caur elektronisko sistēmu. Šajā sistēmā iesniegt papildu jautājumus vai paziņot Komisijai par projektu lietotāji var vēlākā posmā. Tas ļauj Komisijai sekot līdzi projekta attīstībai.

²⁰ Dalībvalsts var lūgt Komisiju izmantot mehānismu mazāka apjoma infrastruktūras projektiem, ja tā uzskata šo projektu par īpaši svarīgu valstij un/vai Eiropas Savienībai kopumā, piemēram, kopīgu interešu projektiem (KIP) Eiropas tīklu jomā. Pēc pieprasījuma saņemšanas Komisija izvērtēs tā pieņemamību un informēs dalībvalsti par pieņemšanas nosacījumiem.

Komisija centīsies atbildēt²¹ uz jautājumiem mēneša laikā. Vajadzības gadījumā tā var pieprasīt papildinformāciju, kas vajadzīga analīzei, un šādā gadījumā atbildes sniegšanas termiņš tiks pagarināts.

Pēc pieprasījuma slēgšanas anonimizēts jautājumu un atbilžu kopsavilkums tiks publicēts priekšvērtēšanas mehānisma vietnē²². Visa konfidenciālā un komerciāli jutīgā informācija sadarbībā ar attiecīgo līgumslēdzēju iestādi tiks izņemta²³. Tas ļaus līgumslēdzējām iestādēm mācīties no Komisijai iesniegtā plašā gadījumu loka, kurā ietilpst projekti, kas nevar tiešā veidā pretendēt uz palīdzību šajā mehānismā.

Dzelzceļa līnijas gaidāmā izbūve — palīdzība no palīdzības dienesta

Līgumslēdzēja iestāde apsver vislabāko iepirkuma risinājumu jaunas dzelzceļa līnijas izbūvei 150 km garumā. Tā varētu sazināties ar palīdzības dienestu vienreiz vai biežāk, lai noskaidrotu, piemēram:

- *Kā jāveido publiskā un privātā sektora partnerība, kas dzelzceļu būvēs un ekspluatēs? Vai paredzamai riska sadalei būtu jāizmanto iepirkuma procedūras komunālo pakalpojumu jomā vai arī projekts ietilpst koncesiju direktīvas darbības jomā?*
- *Ja attiecīgā valsts apsver iespēju parakstīt starptautisku nolīgumu, kas aptvertu projekta īstenošanu, — vai šāds nolīgums nozīmētu iepirkuma procedūru atbrīvošanu no direktīvu piemērošanas?*
- *Kā vislabāk varētu izveidot un pārvaldīt konkursa procedūru ar sarunām? Kā varētu samazināt kvalificējušos kandidātu skaitu, ko aicina piedalīties procedūrā, utt.?*
- *Kā projektā vislabāk varētu iekļaut zaļā, sociālā un inovatīvā iepirkuma mērķus?*

Ja dzelzceļš savieno divas dažādas valstis, ar palīdzības dienestu varētu sazināties, lai

- *saņemtu skaidrojumu par to, kāda vienošanās vajadzīga starp abu valstu līgumslēdzējām iestādēm kopīga iepirkuma īstenošanai,*
- *noskaidrotu, kurš iepirkuma regulējums būtu piemērojams, ja abas dalībvalstis projekta īstenošanai vēlas dibināt kopīgu vienību.*

Ja līgumā vajadzīgi grozījumi, kad tas jau parakstīts, līgumslēdzēja iestāde varētu iesniegt jautājumus par nosacījumiem, ar kādiem līgumu var grozīt. Tas palīdzētu nolemt, vai iespējams veikt grozījumus, neizsludinot jaunu pārredzamu iepirkuma procedūru.

²¹ Sk. 10. zemspvītras piezīmi.

²² Sk. 10. zemspvītras piezīmi.

²³ Uz visiem dokumentiem, ko Komisija sagatavojuši vai saņēmusi un kas atrodas tās rīcībā, attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem.

3.2. Paziņošanas mehānisms

Tiklīdz būs pieņemts lēmums par to, kā projekts tiks īstenots no publiskā iepirkuma viedokļa, un valsts iestādes un/vai līgumslēdzējas iestādes/ līgumslēdzēji būs pavirzījušies uz priekšu vajadzīgās iepirkuma dokumentācijas sagatavošanā²⁴, tām būs iespēja ziņot Komisijai par to infrastruktūras projektu iepirkuma plānu, kuru kopējā aplēstā vērtība pārsniedz EUR 500 miljonus²⁵. Tad Komisijas dienesti sniegs novērtējumu²⁶, kurā izteiks viedokli par to, vai iepirkuma plāns atbilst ES iepirkuma noteikumiem, neskarot citus nākotnē gaidāmos novērtējumus vai juridisko interpretāciju.

Palīdzības dienests pieejams konkrētu jautājumu uzdošanai, bet paziņošanas mehānisms aptver iepirkuma plānu kopumā. Iepirkuma plānā definēts, kā projekts tiks īstenots no publiskā iepirkuma viedokļa. Piemēram, tajā noteikts, i) vai projektā izmantos būvniecības, būvniecības un projektēšanas vai būvniecības, projektēšanas un ekspluatācijas līgumu, ii) vai projekts tiks īstenots, izmantojot daudzas atsevišķas iepirkuma procedūras, un iii) kā tiks īstenots iepirkums pārrobežu projekta vajadzībām.

Valsts iestādes un/vai līgumslēdzējas iestādes/ līgumslēdzēji var paziņot Komisijai par kopējo iepirkuma plānu un/vai konkrētiem jautājumiem, kuriem ir izšķirīga nozīme visam projektam. Pēdējā minētajā gadījumā tām/tiem ir skaidri jānorāda, kuriem konkrētajiem elementiem nepieciešams novērtējums.

Lielākajā daļā infrastruktūras projektu izmanto vairākus uzaicinājumus iesniegt piedāvājumus. Lai nodrošinātu apstrādes efektivitāti un mehānisma izmantošanas vienkāršību, iestādes var uzdot specifiskus jautājumus, kas saistīti ar kādu no uzaicinājumiem iesniegt piedāvājumus, bet tām nav jāpaziņo Komisijai par katru atsevišķo uzaicinājumu.

Projektu īstenošanā nereti nepieciešami līgumu grozījumi, lai atspoguļotu sākotnējo apstākļu un nosacījumu izmaiņas. Šādas izmaiņas rada sarežģītus juridiskus jautājumus, lai gan iepirkuma direktīvās jau ir izklāstītas šādu grozījumu vadlīnijas un nosacījumi. Šā iemesla dēļ valsts iestādes un/vai līgumslēdzējas iestādes/ līgumslēdzēji arī var paziņot Komisijai par saviem priekšlikumiem veikt konkrētus līguma grozījumus.

Projekta attīstības gaitā iepirkuma plāni var arī mainīties. Valsts iestādes var informēt Komisiju par būtiskām iepriekš paziņotās informācijas izmaiņām, kuras var ietekmēt novērtējuma iznākumu, piemēram, publiskā iepirkuma procedūras maiņa no standarta procedūras uz ārkārtas procedūru.

Dzelzceļa līnijas gaidāmā izbūve — paziņojums Komisijai

Dzelzceļa līnijas izbūvei iestādes nolēma sadalīt projektu trīs posmos, katru aptuveni 50 km garumā. Par šiem posmiem saskaņā ar komunālo pakalpojumu iepirkuma regulējumu tiks rīkoti atsevišķi iepirkumi par būvdarbiem un apkopi.

Iestādes vēlas pārliecināties, ka šī pieeja atbilst ES iepirkuma noteikumiem, un iesniedz iepirkuma plānu Komisijai. Šajā paziņojumā būs jāiekļauj informācija par iepirkuma

²⁴ Palīdzības dienests ir piemērots instruments, ar kuru skaidrot grūtības vai uzdot jautājumus pirms šo lēmumu pieņemšanas.

²⁵ Sk. 20. zemspvītras piezīmi.

²⁶ Sk. 10. zemspvītras piezīmi.

procedūrām, kas tiks izmantotas, lai piešķirtu līgumu slēgšanas tiesības attiecībā uz visām trim daļām, par iepirkuma procesa plānošanu, paredzēto laika grafiku, izziņošanas un informēšanas procesu utt.

Līgumslēdzējs var norādīt, kuriem konkrētiem jautājumiem vajadzīga īpaša uzmanība, piemēram, līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriju noteikšana tehniskajās specifikācijās, kas attiecas uz pirmo posmu.

Ja līgumslēdzējs plāno grozīt līgumu, tas var gribēt Komisijas dienestu atzinumu par to, vai plāns atbilst ES noteikumiem. Šādā gadījumā līgumslēdzējs varētu par šo grozījumu ziņot Komisijai.

3.2.1. Paziņošanas procedūra

Valsts iestādes un līgumslēdzējas iestādes/līgumslēdzēji (paziņojošās iestādes) izmantos standartveidlapu, kurai būs pievienoti apliecinātie dokumenti. Šīs standartveidlapas izklāsts ir atspoguļots šā paziņojuma pielikumā.

Papildus projekta identifikācijai un paziņojošās iestādes identifikācijai standartveidlapā būs prasīta informācija par visa projekta iepirkuma plānu, kas ir vajadzīgs analīzei. Šajā informācijā būs jānorāda:

- līguma priekšmets,
- projekta summa,
- iesaistītās organizācijas (līgumslēdzējas iestādes/ valsts iestādes utt.),
- projekta dažādie etapi,
- tas, vai projektu paredzēts finansēt no ES līdzekļiem,
- tas, vai projekts ir iesniegts apstiprināšanai valsts kompetentajā struktūrā,
- iepirkuma procesa plānojums,
- ja paziņojuma priekšmets ir līguma grozījums — nosacījumi, ar kādiem līgums jāgroza.

Iestādēm, kas iesniedz paziņojumu, būs iespēja lejupielādēt dokumentus, kurus tās uzskata par analīzei vajadzīgiem. Tomēr tām ir jāsniedz tikai novērtējumam nepieciešamā informācija.

Komisija un paziņojošā iestāde vajadzības gadījumā turpinās saziņu, lai skaidrotu paziņojuma aspektus.

Paziņošanas vajadzībām paziņojošās iestādes izmantos tam speciāli izveidotu elektronisku sistēmu, ko izmanto arī palīdzības dienestam (<https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/pp-large-projects/>). Sistēma nodrošinās datu iesniegšanai un apstrādei vajadzīgo drošību.

3.2.2. Komisijas atbilde

Pamatojoties uz sniegto informāciju, Komisijas kompetentie dienesti vēstulē paudīs viedokli par projekta iepirkumu plāna vai par valsts iestādes uzdoto konkrēto jautājumu saderību ar ES iepirkuma tiesību aktiem. Tā novērtēs arī visus konkrētos jautājumus, kas minēti paziņojumā.

Šajā novērtējumā būs pausts Komisijas dienestu viedoklis par pasākumu atbilstību ES tiesību aktiem tikai publiskā iepirkuma kontekstā. Komisijas dienestu novērtējums vienmēr balstīsies uz sniegto informāciju un uz konkrētajā laikā piemērojamiem nosacījumiem.

Komisija centīsies atbildi sniegt 3 mēnešu laikā no paziņojuma saņemšanas. Ja Komisijai no valsts iestādēm nāksies pieprasīt papildu informāciju, tad termiņš tiks apturēts.

Attiecīgos gadījumos Komisija arī aicinās attiecīgās iestādes ar projektu saistītos dokumentus iesniegt informācijas apmaiņas mehānismam, kad šādi dokumenti būs pieejami. Visa konfidencialā un komerciāli jutīgā informācija tiks attiecīgi apstrādāta un sadarbībā ar attiecīgajām iestādēm izņemta²⁷.

3.3. Informācijas apmaiņas mehānisms

Informācijas apmaiņas mehānisms ir zināšanu vadības instruments, kas paredzēts valsts iestādēm un līgumslēdzējām iestādēm/ līgumslēdzējiem. Tā nolūks ir kā pieredzes apmaiņas līdzekli izveidot līdzīgu projektu atsauces klases. Tas kalpos par platformu informācijas apmaiņai par dažādiem ar projektiem saistītiem aspektiem, kā iepirkuma procedūras veids, projekta etapi, projekta īstenošanas problēmas utt.

Sākotnējā posmā šis instruments ietvers divus komponentus: plaši pieejamu datubāzi, kurā būs iekļauta visa vajadzīgā informācija, un platformu, kurā ieinteresētās personas varēs apmainīties ar viedokļiem un informāciju. Abi elementi būs gatavi 2018. gada sākumā.

3.3.1. Datubāzes struktūra un avoti un piekļuve datubāzei

Datubāzē būs iekļauti dažādi dokumenti, kas attiecas uz lielu infrastruktūras projektu iepirkuma procesu. To vidū būs iepirkuma procedūru dokumenti, dokumenti par projekta organizatorisko struktūru, līgumi, vadlīnijas par konkrētiem procedūru veidiem, informācija, kas attiecas uz pārrobežu projektiem, un Eiropas Savienības Tiesas nolēmumi. Datubāzi pārvaldīs Komisija, tā augšupielādēs savā rīcībā esošus dokumentus vai dokumentus, kurus tai iesniegušas dalībvalstis un/vai attīstītāji.

Valsts iestādes un līgumslēdzējas iestādes/ līgumslēdzēji ir aicināti iesniegt Komisijai informāciju par plaša mēroga infrastruktūras projektiem, kas jau ir pabeigti vai kas norisinās attiecīgajā brīdī. Datubāze vislabāk kalpos par informācijas rīku valstu iestādēm tad, ja no paša sākuma tajā būs iekļauta informācija par projektiem, kas jau ir pilnībā pabeigti.

Datubāzei būs plaša piekļuve pēc reģistrācijas. Tādējādi informācijas apmaiņas mehānisms būs noderīgs arī privātiem projektu attīstītājiem un līgumslēdzējām iestādēm, kuru projektu vērtība nesasniedz piemērojamo sliekšni, kurš ļauj izmantot palīdzības dienestu un paziņošanas mehānismu.

Paziņošanas procedūras ietvaros iesniegtā informācija datubāzē tiks iekļauta tikai ar attiecīgās iestādes piekrišanu. Attiecībā uz visu pārējo informāciju dalībvalstīm ir jānodrošina sensitīvās informācijas izņemšana²⁸.

²⁷ Sk. 23. zemspītras piezīmi.

²⁸ Sk. 23. zemspītras piezīmi.

Iesniedzamie dokumenti var būt jebkurā ES oficiālajā valodā. Datubāzē būs pieejams mašīntulkošanas rīks. Tā būs savienota ar citām līdzīgām iniciatīvām, piemēram, *JASPERS* zināšanu un mācību centru.

3.3.2. Platforma

Diskusijas starp līdzbiedriem ir viens no iedarbīgākajiem mācīšanās un attīstības instrumentiem. Tāpēc līdztekus datubāzei Komisija izveidos IT platformu, kura atvieglos tiešu informācijas un pieredzes apmaiņu starp personām, kas Eiropas Savienībā iesaistītas lielu infrastruktūras projektu izstrādē. Platforma būs pieejama ES profesionāļiem pēc reģistrācijas. Tā ļaus izveidot diskusiju apakšgrupas pa projektu veidiem vai iepirkuma problēmu tiem. Šīs grupas var būt atvērtas vai slēgtas, t. i., pieejamas tikai dalībniekiem, kas uzsāk diskusiju.

4. SECINĀJUMI

Priekšvērtēšanas mehānisms nav vienreizējs pasākums. Tas ir daļa no Komisijas ierosinātās jaunās partnerības ar valstu, reģionālajām un vietējām iestādēm un šo iestāžu starpā. Tas ir tieši saistīts ar virsmērķi padarīt publisko iepirkumu par stratēģiskāku instrumentu. Mehānisma panākumi būs atkarīgi no partnerības koncepta un no ierosināto rīku plašas izmantošanas dalībvalstīs. Valstu iestādes tiek aicinātas aktīvi popularizēt mehānismu un izmantot mehānisma sniegto palīdzību pilnvērtīgi un piemēroti.

Šī darbība tika izstrādāta, veltot īpašu uzmanību ieinteresēto personu vajadzībām, kas izteiktas vai nu sabiedriskajā apspriešanā, vai citur. Tā kā ieinteresēto personu vajadzības ar laiku var mainīties, Komisija uzraudzīs un vērtēs priekšvērtēšanas mehānisma izmantošanu. Tā vērtēs arī to, vai šis rīks ir devis reālu atbalstu. Novērtēšana tiks veikta, kad rīki būs pilnībā darbojušies 24 mēnešus, vai vajadzības gadījumā drīzāk, ja tas būs lietderīgi. Pamatojoties uz šiem elementiem, rīki vajadzības gadījumā tiks attiecīgi pielāgoti.

I pielikums

Standartveidlapa

Identifikācijas jautājumi

Projekta

nosaukums: _____

Nozare: _____

Līgumslēdzēja

iestāde /

līgumslēdzējs: _____

Dalībvalsts: _____

Iestāde, kas paziņo

par projektuⁱ: _____

Kontaktinfor

mācija: _____

Kopējās

paredzamās

izmaksas: _____

Šis paziņojums attiecas uz

jaunu projektu

līguma grozījumu

Projekta apraksts

Aprakstiet projekta svarīgākos parametrusⁱⁱ!

--

Aprakstiet projekta iepirkuma plānuⁱⁱⁱ!

Jauniem projektiem

Norādiet dažādos iepirkuma etapus un iepirkuma procedūru paredzamos sākuma datumus/ laika grafiku!

Norādiet jautājumus, kurus vēlaties lūgt Komisijai novērtēt!

Līguma grozījumiem

Aprakstiet līgumu, kas būtu jāgroza, un apstākļus, kas rada šādu nepieciešamību^{iv}!

Papildu informācija

Vai esat saņēmuši kompetentās valsts iestādes atzinumu par šā projekta iepirkuma aspektiem? Ja tā, tad pievienojiet to!

Nē

Jā

Vai paziņojumā ir iekļauta sensitīva informācija? Ja tā, norādiet, kura.

Nē

Jā

Ar jautājumu saistītā papildu informācija

ⁱ Ja atšķiras no norādītās līgumslēdzējas iestādes/ līgumslēdzēja.

ⁱⁱ Aprakstā norādiet projekta mērķus, galvenās ieinteresētās personas, projekta finansējumu un finansēšanu, projekta pašreizējo etapu, galveno tehnisko informāciju (jo īpaši funkcionālās prasības) un, ja pieejami, vērtēšanas kritērijus un sociāla iepirkuma normas.

ⁱⁱⁱ Iepirkuma plānā definēts, kā projekts tiks īstenots no publiskā iepirkuma viedokļa. Tajā noteikts, piemēram, i) vai projektā izmantos būvniecības, būvniecības un projektēšanas vai būvniecības, projektēšanas un ekspluatācijas līgumu, ii) vai projekts tiks īstenots, izmantojot daudzas atsevišķas iepirkuma procedūras, un iii) kā tiks īstenots iepirkums pārrobežu projekta vajadzībām.

^{iv} Aprakstā jāietver arī potenciālo izmaiņu ietekme uz līguma kopējo summu.